

AKADEMIA SZTABU GENERALNEGO
im. gen. broni K. Swierczewskiego

KATEDRA WOJSK ŁACZNOŚCI

Egz. Nr 1

plk dr M. GELETA

Temat: ORGANIZACJA ŁACZNOŚCI TYŁÓW ARMIJNYCH
W OPERACJI ZACZEPNEJ W POCZĄTKOWYM
OKRESIE WOJNY

(Skrypt)

ARCHIWUM
BIBLIOTEKI SZTABU GENERALNEGO
im. gen. broni K. Swierczewskiego

28317

REMBERTÓW

GRUDZIEŃ

1964

232

AKADEMIA SZTABU GENERALNEGO
im. gen. broni K. Swierczewskiego

KATEDRA WOJSK ŁĄCZNOŚCI

~~XXXXXXXXXX~~

Egz. Nr **1**

plk dr M. GELETA

**Temat: ORGANIZACJA ŁĄCZNOŚCI TYŁÓW ARMIJNYCH
W OPERACJI ZACZEPNEJ W POCZĄTKOWYM
OKRESIE WOJNY**

(Skrypt)

028317

ARCHIWUM
BIBLIOTEKI SZTABU GENERALNEGO
KATEDRY WOJSK ŁĄCZNOŚCI
im. gen. broni K. Swierczewskiego

28317
28317

REMBERTÓW

GRUDZIEŃ

1964

583

AKADEMIA SZTABU GENERALNEGO
im. gen. broni K. Świerczewskiego

KATEDRA WOJSK ŁĄCZNOŚCI

~~XXXXXXXXXX~~
Egz.nr 1

ZATWIERDZAM
SZEF KATEDRY WOJSK ŁĄCZNOŚCI

/-/ płk dypl. Cz. ROMAN
dnia 27.VI.1964r.

Ameklas. gnr 12357

płk dr M. GELBA

ORGANIZACJA ŁĄCZNOŚCI TYŁÓW ARMIJNYCH W OPERACJI ZACZEPNEJ
W POCZĄTKOWYM OKRESIE WOJNY

ARCHIWUM
BIBLIOTEKI SZKOLENIOWEJ
AKADEMII SZTABU GENERALNEGO
im. gen. broni K. Świerczewskiego

nr 28317

REMBERTÓW

Grudzień

1964r.

T R E Ś Ć

Wstęp.

- I. Potrzeby i warunki organizacji łączności.
- II. Właściwości planowania i kierowania łącznością.
- III. Organizacja łączności:
 - a/ w rejonach alarmowych;
 - b/ podczas przegrupowania tyłów armijnych do rejonów wyjściowych;
 - c/ w rejonach wyjściowych;
 - d/ w toku operacji.

Zakończenie.

W S T E P

Analiza charakteru ewentualnych przybliżonych działań wskazuje, że warunki pracy tyłów będą nadzwyczaj trudne. Ogromny rozmach operacji, powstawanie masowych strat, szybkie i radykalne zmiany w sytuacji, olbrzymie potrzeby materiałowo-techniczne, trudności komunikacyjne wynikłe wskutek użycia broni masowego rażenia - oto niektóre czynniki charakterystyczne dla współczesnych działań rzutu na pracę tyłów armijnych.

Zachodząca w tych warunkach potrzeba podejmowania natychmiastowych decyzji ze względu na częste i zasadnicze zmiany w sytuacji taktyczno-operacyjnej oraz potrzeba stałego koordynowania i kierowania pracą jednostek tyłowych w zależności od rozwoju działań, powoduje konieczność ciągłego oddziaływania przez kwatermistrza armii i jego sztab na przebieg realizacji zamierzeń w zakresie materiałowo-technicznego i medycznego zabezpieczenia wojsk armii. Jednym z istotnych czynników zapewniających te potrzeby jest dobrze zorganizowana i sprawnie działająca łączność.

Pamiętać jednak należy, że łączność staje się bezprzedmiotowa, jeżeli jej organizacja nie jest powiązana z wymaganiami i potrzebami dowodzenia a z kolei dowodzenie staje się niemożliwe, jeśli przy jego organizacji nie uwzględniono możliwości zrealizowania łączności pomiędzy przełożonym a podwładnymi. Dlatego też oficerowie kwatermistrzostwa winni znać aktualne potrzeby w zakresie dowodzenia tyłami armijnymi w toku działań, znać techniczne możliwości środków łączności i na tej podstawie stawiać odpowiednie zadania w zakresie planowania i organizacji łączności.

W Ludowym Wojsku Polskim techniczne środki łączności dla potrzeb tyłów zaczęto wprowadzać w zasadzie dopiero po zakończeniu II wojny światowej. Działająca w składzie 1 Frontu Białoruskiego 1 armia WP posiadała 83 jednostki tyłowe^{x/}, jednak ani sztab kwatermistrzostwa armii, ani armijne jednostki tyłowe nie posiadały żadnych pododdziałów łączności. Sztab kwatermistrzostwa armii z podległymi mu jednostkami utrzymywał łączność głównie za pomocą

x/ Ppłk dypl. Władysław Jakubisiak "Struktura organizacyjna tyłów armijnych, ich zadania, przeznaczenie i możliwości z uwzględnieniem teorii struktur organizacyjnych" /Wyd. ASG 1964r. nr 04020 s. 27/.

ruchoomych środków łączności oraz w miarę możliwości wykorzystywano w tym celu system łączności armii, Frontu oraz łączność przewodową organów kolejowych.

Dla zapewnienia łączności sztabowi kwatermistrzostwa ze sztabem armii, wydzielano zespół sił i środków łączności, ze składu armijnego pułku łączności, który rozwijał węzeł łączności i łączność wewnętrzną na KSD. Wyposażenie węzła łączności KSD 1 armii WP przedstawiało się następująco: 1 aparat telegraficzny ST-35, 2 aparaty telegraficzne Morse'a, 2 łącznice telefoniczne ŁP-30, składnica meldunkowa. Tak więc ze sztabem armii utrzymywana była tylko łączność przewodowa /telefoniczna i telegraficzna/ i środkami ruchomymi. Nie organizowano łączności radiowej. Posiadana ilość środków radiowych pozwalała na zapewnienie tylko niezbędnej łączności z podległymi związkami taktycznymi dla potrzeb dowódcy i sztabu armii.

Trudno sobie wyobrazić taką sytuację we współczesnych działaniach. Stały wzrost ilościowy i jakościowy techniki bojowej wprowadzanej na wyposażenie wojsk, zwiększa zadania tyłów i uzależnia w dużej mierze możliwości bojowe wojsk od ich pracy. Tyły stanowiąc mają bazę umożliwiającą pełne materiałowe, techniczne i medyczne zabezpieczenie działań prowadzonych z dużym rozmachem, wynikającym z możliwości współczesnej armii ogólnowojskowej wyposażonej w broń jądrową.

Obecnie zarówno sztab kwatermistrzostwa jak i jednostki tyłowe armii, dysponują pododdziałami łączności wyposażonymi w odpowiednie techniczne środki łączności, zapewniające kwatermistrzowi armii i jego sztabowi potrzeby pod względem łączności w zakresie dowodzenia podległymi mu jednostkami tyłowymi oraz kierowania pracą kwatermistrzów związków i oddziałów armii.

Proces wyposażenia wojska a w tym i jednostek tyłowych w coraz bardziej doskonały pod względem technicznym sprzęt łączności trwa. Prace naukowo-badawcze prowadzone są w kierunku maksymalnego przystosowania środków łączności do wymogów współczesnego pola walki.

x x
x

W treści skryptu omawia się zasady wykorzystania poszczególnych środków łączności oraz możliwe sposoby organizacji łączności tyłów armijnych w operacji zaczepnej początkowego okresu

wojny w rejonach alarmowych, podczas przegrupowania, w rejonie wyjściowym do działań i w toku operacji.

I. POTRZEBY I WARUNKI ORGANIZACJI ŁĄCZNOŚCI

Okres zagrożenia, który może poprzedzać wybuch konfliktu zbrojnego /wojny/, jest okresem intensywnego skrytego formowania i kompletowania zasadniczych jednostek tyłowych, które w okresie pokoju często nie istnieją.

W zasadzie jednostki i oddziały tyłowe armii mobilizują kwatermistrzostwo odnośnego okręgu wojskowego, jednak kwatermistrzostwo armii powinno wziąć aktywny udział w nadzorze nad ich formowaniem oraz udzielać pomocy ich dowódcom w zakresie organizacji i przygotowania tych jednostek do pracy.

Z powyższego wypływa wniosek, że aczkolwiek sztab kwatermistrzostwa armii nie dowodzi jeszcze bezpośrednio tymi jednostkami, powinien jednak mieć możliwość porozumiewania się z nimi a także ze sztabem odnośnego okręgu wojskowego.

Armijne jednostki tyłowe, w miarę osiagania gotowości bojowej, staraniem właściwego okręgu wojskowego, z rejonów alarmowych /rejonów mobilizacji/ zostaną przegrupowane:

- X ✓ - bądź do rejonu wyjściowego armii, gdzie zostaną przyjęte przez kwatermistrza armii i zorganizowane jako tyły armijne i jako takie wraz z wojskami armii wykonują dalszy marsz do rubieży wprowadzenia do bitwy;
- X ✓ - bądź do określonej rubieży "przejęcia", gdzie w miarę przybywania będą przejmowane przez grupę operacyjną kwatermistrzostwa armii w czasie przemarszu przez tę rubież.

Część wojsk armii, zwłaszcza jednostki pancerne oraz część jednostek tyłowych, może być przegrupowana transportem kolejowym.

Stąd konieczność posiadania przez sztab kwatermistrzostwa armii łączności ze sztabem i kwatermistrzostwem okręgu wojskowego jako organizatorem przegrupowania oraz jednostkami tyłowymi przegrupowywanymi na etatowych pojazdach mechanicznych jak i transportem kolejowym.

✓ Armia, po wydzieleniu się z danego okręgu wojskowego może być podporządkowana określёнemu Frontowi. Sztab kwatermistrzostwa armii będzie musiał wiele spraw w zakresie organizacji tyłów, zaopatrywania i obsługi wojsk uzgodnić z kwatermistrzostwem Frontu. Z tego też względu zachodzi konieczność posiadania łączności ze sztabem kwatermistrzostwa Frontu.

Zużyte środki materiałowe /mps i żywność/ uzupełnia się z wyznaczonych składów wojskowych lub Urzędu Rezerw Państwowych /URP/. Ewakuację rannych w czasie przegrupowania przeprowadza się bez zachowania etapów ewakuacji do najbliższych położonych szpitali wojskowych lub cywilnych. Stąd też sztab kwatermistrzostwa armii powinien mieć możliwość porozumiewania się z komendantami /szefami/ składów stacjonarnych, jak również szpitali wojskowych i cywilnych rozmieszczonych w pasie przemarszu armii i przeznaczonych do zaopatrzenia i obsługi wojsk danej armii.

Zabezpieczenie techniczne w czasie przegrupowania zapewnia się w zasadzie siłami pododdziałów naprawczych przegrupowywanych jednostek /pułków i dywizji/ przez organizowanie zamykania technicznego kolumn. Jeśli natomiast zachodzi konieczność dokonania średniej lub głównej naprawy, pojazd /pojazdy/ pozostawia się na drodze pod ochroną, meldując o miejscu ich pozostawienia do sztabu armii i okręgu wojskowego.

Z powyższego wynika, że w czasie przegrupowania wojsk i jednostek tyłowych armii musi istnieć możliwość uzyskania połączenia z dowolnej trasy zarówno ze sztabem armii jak i sztabem okręgu wojskowego.

Z chwilą przejęcia zadań w zakresie materiałowo-technicznego i medycznego zaopatrzenia wojsk przez kwatermistrzostwo armii, sekcja łączności i tajnego dowodzenia sztabu kwatermistrzostwa ~~musi~~ zapewnić potrzebną łączność z kwatermistrzami podległych związków i oddziałów oraz jednostkami tyłowymi.

Na organizację łączności tyłów armijnych, decydujący wpływ wywierają pewne zasady dotyczące ugrupowania, urzutowania i rozmieszczenia jednostek tyłowych - a mianowicie:

- zasada rozśrodkowania - mająca na celu zmniejszenie wrażliwości tyłów na oddziaływanie nieprzyjaciela /przede wszystkim broni masowego rażenia/;
- zasada ześrodkowania - mająca na celu skupienia sił i środków dla zabezpieczenia głównego kierunku uderzenia wojsk;
- zasada manewru - stwarzająca warunki przejścia od zasady rozśrodkowania do zasady ześrodkowania /i odwrotnie/.

Pierwsza zasada warunkuje dobór odpowiednich środków łączności, które zapewniłyby utrzymanie trwałej łączności z jednostkami tyłowymi rozśrodkowywanymi na znacznych odległościach.

✓ Druga zasada nakazuje posiadanie szczególnie trwałej łączności dla zapewnienia dowodzenia jednostkami wydzielonymi do zabezpieczenia - pod względem materiałowym i obsługi - głównego kierunku uderzenia.

✓ Trzecia zasada nakazuje posiadanie odpowiedniego odwodu sił i środków łączności umożliwiające zorganizowanie /w razie potrzeby/ dodatkowych kierunków łączności lub stosowania manewru siłami i środkami łączności w wypadku przejścia od zasady ześrodkowania do zasady rozśrodkowania / i odwrotnie/.

✓ Tyły armijne w systemie "żywienia" bitwy spełniają ważną rolę ogniwa pośredniego między tyłami Frontu a tyłami związków taktycznych. Na przykład tyły armijne armii działającej w składzie pierwszego rzutu operacyjnego Frontu i na kierunku głównego uderzenia, wykonują swe zadania w warunkach stałej pomocy ze strony Frontu, który część swych tyłów rozwija bezpośrednio w strefie tyłów armii. Stąd też wynika konieczność zapewnienia łączności sztabowi kwatermistrzostwa armii z niektórymi jednostkami i urzędzeniami tyłowymi Frontu jak BSzF i PEF.

10 Na organizację łączności w toku operacji decydujący wpływ ma charakter operacji zaczepnej. Operacja zaczepna początkowego okresu wojny charakteryzuje się m.in. tym, że może przebiegać na szerokiej froncie i na dużą głębokość. Związki taktyczne armii mogą działać na oddzielnych kierunkach. Szybkie i gwałtowne zmiany sytuacji taktyczno-operacyjnej w warunkach masowego stosowania broni rakietowej i jądrowej mogą powodować konieczność dokonywania w krótkich okresach czasu zmian w organizacji tyłów armijnych, bowiem podstawowym warunkiem wykonania przez nie zadań jest ich żywotność, zdolność do optymalnego zabezpieczenia materiałowego wojsk armii. To z kolei może powodować konieczność dokonywania niezbędnych zmian w organizacji łączności.

Duża głębokość armijnej operacji zaczepnej oraz wysokie tempo natarcia wojsk, sięgające 80 i więcej km/dobę, powodują szybkie odrywanie się wojsk od bazy materiałowej. W związku z tym następować będzie częste przemieszczanie jednostek tyłowych armii w toku operacji w ślad za nacierającymi wojskami, co oczywiście nie pozostanie bez wpływu na jakość łączności. W związku z tym, pododdziały i środki łączności muszą być przygotowane do częstych zmian swego miejsca rozmieszczenia oraz do pracy w ruchu. Stąd wynika konieczność terminowego informowania pododdziałów łączności

XX }
o czasie i miejscu dokonywania zmian. Należy również pamiętać, o ażeby pojazdy mechaniczne transportujące środki łączności jak, również samochody specjalne łączności /radiostacje średniej i dużej mocy, stacje radioliniowe itp/ znajdowały się zawsze w pełnej sprawności technicznej i eksploatacyjnej.

X }
W toku operacji występują szczególnie trudne warunki w utrzymaniu łączności z takimi jednostkami: jak bataliony samochodowo-transportowe, bataliony dowozu MPS, jednostki drogowe i ruchoma baza armii.

f }
Trudności te można zmniejszyć do minimum, przestrzegając zasad rozmieszczenia i przemieszczania tych jednostek w toku operacji. Należy stosować zasadę rozmieszczania sztabów tych pododdziałów w pobliżu rozwiniętych w terenie urządzeń łączności, jak na przykład węzły łączności punktów dowodzenia armii i podległych związków taktycznych /oddziałów/ przez co ułatwia się utrzymanie z nimi łączności.

(X) }
Podobnie przedstawia się sprawa organizacji i utrzymania łączności z szefostwem ruchomej bazy armii. Przed rozpoczęciem operacji, ruchoma baza armii pierwszego rzutu operacyjnego Frontu rozmieszcza się w odległości 30 - 50 km od przedniego skraju. Takie rozmieszczenie może mieć miejsce np. w rejonie wyjściowym do działań. W tym wypadku w zasadzie nie ma trudności w utrzymaniu łączności między KSD armii a RBA. Wykorzystane będą przede wszystkim przewody i radioliniowe środki łączności, a także /w razie potrzeby/ radiowa, bowiem szefostwo RBA znajduje się w tym wypadku w granicach zasięgu radiostacji średniej mocy /przy pracy na postoju/. W toku operacji, należy dążyć do przestrzegania zasady maksymalnego przybliżania RBA do walczących wojsk /tzn. na taką odległość jak w rejonie wyjściowym/. Wówczas - biorąc pod uwagę możliwości radiostacji średniej mocy - nie powinno być trudności w utrzymaniu łączności między KSD armii i szefostwem RBA a nawet /w razie potrzeby/ między szefostwem RBA a kwatermistrzami związków taktycznych i oddziałów armii.

W sprzyjających warunkach, gdy w strefie tyłów armii istnieją czynne linie kolejowe, mogą być wyznaczone dla armii stacje wyładownicze lub rejonny przeładunkowe dla przyjęcia środków materiałowych, dowożonych transportem kolejowym ze składów Frontu. Podobnie może zaistnieć możliwość wykorzystania sieci wodnej w wypadku istnienia w pasie działań armii rzek lub kanałów nadających

się do logiki. W tych warunkach może zaistnieć konieczność zapewnienia łączności dla potrzeb oddziału komunikacji wojskowej armii z komendantami wojskowymi stacji wydawczych lub rejonów przelazowych oraz z komendantami wojskowymi przystani wodnych.

Często w toku operacji zachodzi konieczność organizowania "czołówek" RBA z niezbędnymi środkami materiałowymi zapewniającymi prowadzenie walki na przykład na pomocniczym kierunku operacyjnym.

Drużną koniecznością zorganizowania "czołówek" może wystąpić w czasie prowadzenia pościgu przez poszczególne związki taktyczne armii w celu zabezpieczenia ich pod względem materiałowym. W obu tych przypadkach wynika konieczność zapewnienia łączności kwatermistrzostwa i szefowi RBA z organizowanymi "czołówkami".

4 Organizacja łączności dla potrzeb służby zdrowia armii wynika z organizacji medycznego zabezpieczenia operacji. Głównym zadaniem służby zdrowia armii w tym zakresie jest organizowanie ewakuacji medycznej ze związków taktycznych i oddziałów armii do bazy szpitalnej Frontu, rozwiniętej na kierunku działania armii. Ewakuację rannych z DPM /lub rozwiniętych batalionów medycznego wzmocnienia/ do szpitali, prowadzi się przy wykorzystaniu transportu sanitarnego armii. W ogniwie ewakuacji medycznej DPM /baw/ - BSzP, może być również wykorzystany transport sanitarny Frontu, przydzielony jako wzmocnienie przez szefa służby zdrowia Frontu. W takich wypadkach ważnym zadaniem służby zdrowia armii będzie współpraca z komendą BSzP, która bezpośrednio kieruje transportem sanitarnym Frontu w zakresie organizacji ewakuacji oraz rozdzielaku rannych do odpowiednich szpitali. x/

Z powyższego wynika konieczność utrzymania łączności między szefem służby zdrowia armii i Frontu oraz między szefem służby zdrowia armii a komendą bazy szpitalnej Frontu.

Część jednostek i zakładów służby zdrowia /jak bataliony medycznego wzmocnienia porościskowe w oddziale medycznym, batalion przeciwepidemiczny/ rozmieszcza się z zasady w pobliżu KSD, dlatego też utrzymywanie z nimi łączności nie sprawia większych trudności.

x/ Ppłk dypl. Władysław Pilar "Ogólne zasady materiałowego i medycznego zabezpieczenia wojsk armii w operacji zaczepnej".

Wyd. ASG 1963r. nr 02779 s. 44.

xi/ Ppłk dypl. Władysław Pilar "Ogólne zasady materiałowego i medycznego zabezpieczenia wojsk armii w operacji zaczepnej".

Wyd. ASG 1963r. nr 02779 s. 45.

Zasadniczym czynnikiem warunkującym organizację łączności jest organizacja dowodzenia jednostkami tyłowymi armii oraz organizacja, rozmieszczenie i zmiana KSD w toku operacji.

W okresie pobytu wojsk i tyłów armijnych w rejonie alarmowym, KSD armii rozmieszczone będzie w rejonie przewidzianym planem operacji. Do tego rejonu, już w okresie pokojowym, a w każdym razie w okresie poprzedzającym wprowadzenie wojsk do rejonów alarmowych, przygotowane będą odpowiednie połączenia przewodowe zapewniające uzyskanie łączności ze sztabem odnośnego okręgu wojskowego, sztabem armii i sztabem Generalnym /Głównym Kwatermistrzostwem WP/. Kompania łączności KSD, częścią sił, rozwinie w tym rejonie węzeł łączności przyjmując łącza doprowadzone od węzła łączności okręgu wojskowego i ewentualnie linie od stanowiska dowodzenia armii, rozwijając tylko niezbędną aparaturę dla zapewnienia minimum potrzeb w zakresie łączności. Pozostała część sił i środków musi być przegrupowana w rejon wyjściowy w celu rozwinięcia tam węzła łączności KSD.

Na czas przegrupowania tyłów armijnych, ze składu kwatermistrzostwa, może być wydzielona grupa operacyjna, która przed rozpoczęciem przegrupowania może przejść do rejonu wyjściowego lub na rubież "przejęcia" jednostek tyłowych, gdzie będzie przejmować przegrupowujące się jednostki tyłowe i kierować w wyznaczone im rejonu. Do rejonu wyjściowego może być również zawczasu przegrupowana część sztabu armii, która będzie wypracowywać decyzję do planowanej operacji zaczepnej. W związku z tym, wynika konieczność zapewnienia łączności wymienionej grupie operacyjnej z tą częścią kwatermistrzostwa, która pozostała w rejonach alarmowych oraz z grupą operacyjną sztabu armii znajdującą się w rejonie wyjściowym a także z przegrupowywanymi jednostkami tyłowymi.

Kwatermistrzowska grupa operacyjna może znajdować się na SD armii również w toku operacji. Bierze ona udział w opracowaniu przez kwatermistrza propozycji dla dowódcy, współpracuje z oddziałami operacyjnymi przy opracowywaniu planu operacji /w części dotyczy zabezpieczenia materiałowego i medycznego/ oraz przekazuje wiadomości o zadaniach wojsk i sytuacji operacyjnej na KSD, a o sytuacji tylowej na SD. W związku z tym powinna ona posiadać trwałą łączność z KSD. W przypadku czasowego przejęcia przez grupę operacyjną KSD dowodzenia tyłami, winna ona mieć zapewnioną łączność również z jednostkami tyłowymi i kwatermistrzami podległych związków

/oddziałów/ lub tylko z bezpośrednio jej podporządkowanymi.

Istotnego znaczenia w toku operacji nabiera zagadnienie zapewnienia trwałej łączności podczas zmiany KSD. Z punktu widzenia łączności, celowym jest by zmiana KSD odbywała się rzutami. Przed rozpoczęciem przesunięcia KSD w nowy rejon /może to być dotychczasowy rejon SD lub WSD/, winna tam wyjechać grupa rekonesansowa z zadaniem rozpoznania i przygotowania rejonu przyszłego KSD. Wraz z tą grupą powinna wyjechać część kompanii łączności KSD, która rozwinie w tym rejonie węzeł łączności i zorganizuje niezbędną łączność dla tej części sztabu kwatermistrzostwa, która przybędzie w rejon nowego KSD w ślad za grupą rekonesansową jako pierwszy rzut KSD. Po nawiązaniu łączności ze stanowiskiem dowodzenia, kwatermistrzami podległych związków i jednostkami tyłowymi, na sygnał z KSD przejmując ona dowodzenie, a w tym czasie wyrusza drugi rzut KSD.

x x
x

Przedstawione potrzeby w zakresie łączności nie wyczerpują wszystkich zagadnień. Trudno przewidzieć każdą złożoną sytuację jaka może się wytworzyć na polu walki, a która może powodować zmiany w organizacji łączności. Dążyć jednak należy, by system łączności tyłów armijnych był jak najbardziej żywotny. Dokonywanie wszelkich koniecznych zmian w systemie łączności nie powinno wpływać ujemnie na ciągłość dowodzenia tyłami. Stosować należy odpowiedni dobór środków łączności, a przede wszystkim dążyć do ich kompleksowego wykorzystania, co gwarantuje ciągłość i żywotność systemu łączności.

11. WŁAŚCIWOŚCI PLANOWANIA I KIEROWANIA ŁĄCZNOŚCIĄ.

Zakłada się, że planowanie pierwszej operacji zaczepnej, do jakiej można zaliczyć operację zaczepną armii ogólnowojskowej w początkowym okresie wojny, będzie dokonane jeszcze w okresie pokojowym. Równoległe z planem operacji opracowany będzie plan łączności, w którym m.in. uwzględnione będą następujące zasadnicze zagadnienia:

- ✓ - wykorzystanie dla potrzeb tyłów armijnych stacjonarnego systemu łączności;
- ✓ - sposób wykorzystania etatowych środków łączności do czasu

rozszerzenia działań przy założeniu maksymalnej pomocy ze strony oddziału łączności sztabu armii oraz sztabu przełożonego;

- ✓ - sposób organizacji łączności i eksploatacyjnego zabezpieczenia systemu łączności w czasie przejścia jednostek tyłowych z rejonów mobilizacji /garnizonów stałych/ do rejonów alarmowych;
- ✓ - organizacja łączności w rejonach alarmowych;
- ✓ - wykorzystanie stacjonarnego systemu łączności i etatowych sił i środków łączności na okres przegrupowania jednostek tyłowych do rejonu wyjściowego /ześrodkowania/;
- ✓ - sposoby organizacji i uruchomienia polowego systemu łączności;
- ✓ - przygotowanie dokumentów eksploatacyjnych /tabelę danych radiowych, kryptonazwy itp/ niezbędnych do zapewnienia pracy systemu łączności;
- ✓ - materiałowo-techniczne zaopatrywanie pododdziałów łączności;
- ✓ - organizacja i praca poczty polowej;
- ✓ - odwód sił i środków łączności.

Wychodząc z takiego założenia, sekcja łączności i tajnego dowodzenia sztabu kwatermistrzostwa armii, nie będzie planować łączności "od podstaw", natomiast na odpowiedni rezkas /rygnek/ przystąpi do realizacji założeń planu łączności opracowanego w okresie pokoju.

✓ Należy jednak przypuszczać, że założenia planu łączności opracowanego w okresie pokoju - pomimo ciągłego aktualizowania - nie zawsze i nie we wszystkich szczegółach mogą odpowiadać aktualnej sytuacji i wynikającym stąd potrzebom. Zajdzie więc potrzeba dokonania jego korekty odpowiednio do aktualnych potrzeb. W związku z tym, kierownik sekcji łączności i tajnego dowodzenia winien przeanalizować założenia planu łączności i aktualne potrzeby i wnioski przedstawić szefowi łączności armii /lub okręgu wojskowego/. Natomiast prace - wykonanie których leży w możliwościach sekcji łączności - należy wykonać we własnym zakresie posiadanymi siłami i środkami łączności. Inaczej mówiąc, praca sekcji łączności i tajnego dowodzenia w zakresie planowania łączności będzie polegała na przyjęciu do eksploatacji już zaplanowanego systemu łączności i zapoznanie z nim sztabu kwatermistrzostwa armii, szefów służb kwatermistrzowskich oraz jednostki tyłowe.

Należy jednak pamiętać, że o ile planowanie w czasie pokoju odbywa się w sprzyjających warunkach, o tyle w okresie zagrożenia uaktualnianie planu łączności odpowiednio do zaistniałych potrzeb będzie przebiegało w trudnych i skomplikowanych warunkach - ponieważ: czas na uzupełnienie planu łączności będzie bardzo krótki; zajdzie potrzeba natychmiastowego wydania zarządzeń organizacyjnych i wykonawczych; konieczne będzie utrzymanie łączności z przełożonym i podwładnymi w warunkach ciągłego ruchu wojsk i sztabów oraz na dużych odległościach; zadania, które będą miały do wykonania pododdziały łączności mogą przewyższać ich aktualne możliwości, co będzie wymagało natychmiastowego uzupełnienia zarówno stanów osobowych jak i sprzętu.

Kierownik sekcji łączności i tajnego dowodzenia, przed rozpoczęciem przegrupowania do rejonu wyjściowego, winien zapoznać sztab kwatermistrzostwa oraz podległe jednostki tyłowe z systemem łączności przygotowanym dla potrzeb przegrupowywanych wojsk i sposobem jego wykonywania. Chodzi tu w szczególności o zapoznanie z rejonami rozmieszczenia na trasach przemarszu wojsk posterunków kontrolno-telefonicznych, stacji radioliniowych oraz innych urządzeń łączności, z których sztab kwatermistrzostwa^a armii i dowódcy jednostek tyłowych mogą korzystać w czasie przegrupowania dla nawiązania łączności z przełożonym i podwładnymi. Winien również dokładnie rozplanować wykorzystanie sił i środków łączności, biorąc pod uwagę ich obecny stan i czas uzupełnienia do pełnych etatów. Część z nich będzie musiała być wykorzystana do zapewnienia łączności sztabowi i służbom kwatermistrzostwa armii w rejonie alarmowym, część natomiast musi być wysłana /wraz z grupą operacyjną/ na KSD w rejonie wyjściowym.

Plan łączności sztabu kwatermistrzostwa armii winien zawierać schemat łączności radiowej /wykonany graficznie/ z tabelą danych dla sieci i kierunków radiowych, lub tylko tabelą danych radiowych z wykazem sieci i kierunków; schemat łączności radioliniowej, przewodowej i środkami ruchomymi. Muszą być również opracowane takie dokumenty jak: tabele kryptonimów stacji telefonicznych i sygnałów rozpoznawczych osób funkcyjnych. Te ostatnie muszą być w terminie doprowadzone do podwładnych ażeby można było posługiwać się nimi /w razie potrzeby/ już w toku przegrupowania.

Po zaplanowaniu łączności, główny wysiłek sekcji łączności i tajnego dowodzenia winien być skierowany na zabezpieczenie praktycznej realizacji zaplanowanych przedsięwzięć. Szczególnej uwagi wymaga kierowanie łącznością w toku operacji poczynając od organizacji łączności w rejonie wyjściowym, podczas przesunięcia armii na rubież wprowadzenia do bitwy i w toku wykonywania kolejnych zadań.

Praca w zakresie kierowania łącznością w toku operacji polega na: stawianiu dodatkowych zadań wynikających z aktualnej sytuacji oraz kontroli ich wykonania, wydawaniu niezbędnych wytycznych dotyczących zmian w przyjętym systemie łączności. W toku operacji należy zwracać uwagę na właściwe wykorzystanie technicznych środków łączności, co będzie podyktowane konkretną sytuacją operacyjną i tyłową oraz uzależnione od stopnia oddziaływania nieprzyjaciela.

Kierownik sekcji łączności i tajnego dowodzenia, winien śledzić rozwój sytuacji operacyjnej i tyłowej, znać aktualny stan łączności oraz informować szefa sztabu kwatermistrzostwa /lub kwatermistrza/ o możliwościach zapewnienia łączności w danej sytuacji i o potrzebie dokonania zmiany punktów dowodzenia /zarówno KSD jak i SD podległych jednostek tyłowych/ jeśli ich aktualne rozmieszczenie wpływa ujemnie na utrzymanie trwałej łączności.

Winien również utrzymywać ścisły kontakt z oddziałem łączności sztabu armii. Chodzi o to, że w systemie łączności armii występują nie tylko węzły łączności SD i KSD, mogą być również organizowane pomocnicze węzły łączności, punkty retranslacyjne, pośrednie stacje radiolinowe itp., które w konkretnych warunkach mogą być z powodzeniem wykorzystane dla łączności z niektórymi jednostkami tyłowymi, przez co uzyska się lepszą trwałość i ciągłość łączności.

III. ORGANIZACJA ŁĄCZNOŚCI

Przy organizacji łączności tyłów armijnych w początkowym okresie wojny, należy mieć na uwadze konieczność zapewnienia trwałej łączności w rejonach alarmowych, podczas przegrupowania jednostek tyłowych z rejonów alarmowych do rejonu wyjściowego, w rejonie wyjściowym i na okres planowanych działań po zakończeniu przegrupowania.

a/ Organizacja łączności w rejonach alarmowych

Podstawowym rodzajem łączności w rejonach alarmowych z uwagi na konieczność maskowania wojsk - jest łączność przewodowa i środkami ruchomymi.

Łączności radiowej w zasadzie wykorzystywać nie należy chociaż w razie braku innych możliwości, zwłaszcza gdy czas nawiązania łączności będzie miał decydujące znaczenie - do nadawania sygnałów i krótkich kodowanych wiadomości - mogą być użyte środki bezprzewodowe.^{x/} W tym okresie pracować mogą jedynie radiostacje sztabów związków taktycznych pozostałe w garnizonach stałych. Praca tych radiostacji winna być zorganizowana wg sposobów i z takimi nasileniem, jakie stosowane będą w okresie pokojowym. Sztab okręgu posiada bowiem zorganizowaną w okresie pokojowym łączność radiowa ze sztabami podległych związków.^{xx/} Sztab kwatermistrzostwa może wykorzystać tę łączność w ten sposób, że wiadomość mająca być przekazana do kwatermistrza danego związku taktycznego, może być skierowana drogą telefoniczną lub łącznikiem na węzeł łączności okręgu. Stąd, radiostacja sztabu okręgu przekaże otrzymaną wiadomość do radiostacji sztabu danego związku taktycznego - znajdującej się w jego garnizonie stałym. Następnie drogą telefoniczną przez polowy węzeł łączności sztabu danego związku /lub łącznikiem/ wiadomość ta zostanie przekazana na polowe kwatermistrzowskie stanowisko dowodzenia tego związku. Jednak ze względu na to, że czas obiegu informacji tą drogą jest dość długi - przy sprawnie działającej łączności przewodowej wykorzystywanie sieci radiowej sztabu OW dla przekazywania informacji na polowe punkty dowodzenia jest niecelowe i może być stosowane tylko w wyjątkowych wypadkach.

Nie wykluczone jest, że w sieci radiowej sztabu okręgu wojskowego może pracować radiostacja sztabu kwatermistrzostwa armii. Wówczas, czas obiegu informacji skrócony będzie o tyle, że wiadomości tej nie trzeba będzie przekazywać na węzeł łączności sztabu okręgu.

W okresie bezpośredniego zagrożenia bezpieczeństwa państwa, na określony sygnał rozwija się system łączności radiowej zaplanowany w okresie pokoju. Uruchomienie tego systemu dopuszczalne jest tylko w wypadku braku łączności przewodowej i środkami ruchomymi oraz za zgodą przełożonego.

W takim wypadku istnieje możliwość utrzymania bezpośredniej łączności sztabu kwatermistrzostwa armii z kwatermistrzami podległych związków /oddziałów/.

x/ Radiostacje, radiolinie.

xx/ Schemat zał. nr 1 - sieć rad. nr 1.

Wymagania w zakresie łączności radiowej sprowadzają się w tym okresie do zapewnienia ciągłej łączności z przełożonym /kwatermistrzem Frontu/ oraz kwatermistrzami podstawowych związków taktycznych wchodzących w skład armii. Ważne znaczenie będzie miało również zagadnienie ciągłej łączności radiowej pomiędzy KSD armii a SD okręgu wojskowego.

Spełnienie rozwiązania tego zagadnienia uzależniony będzie od stopnia zagrożenia, rozmieszczenia podległych związków i oddziałów oraz możliwości wykorzystania stacjonarnego systemu łączności przewodowej.

Jak już wspomniano na wstępie, zasadniczym rodzajem łączności w rejonach alarmowych będzie łączność przewodowa^{x/} zorganizowana w systemie stacjonarnych garnizonów^{ych} węzłów łączności OW i jednostek /garnizonów/. Podstawą całego systemu łączności przewodowej armii i tyłów armijnych będzie istniejąca w okresie pokojowym telekomunikacyjna sieć krajowa Ministerstwa Łączności. Dostosowanie tej sieci do potrzeb związanych z wyjściem wojsk i tyłów armijnych z garnizonów, będzie polegało na wydłużeniu istniejących obecnie relacji do rejonów alarmowych.

Za wykorzystaniem tego systemu przemawia stosunkowo duża pewność działania, największe prawdopodobieństwo /w stosunku do środków emitujących energię elektromagnetyczną^{xx/}, utrzymania tajności korespondencji, prosta organizacja i łatwa obsługa oraz duża oszczędność polowych środków łączności. Należy przy tym zaznaczyć, że z uwagi na krótki w zasadzie czas przebywania wojsk i tyłów armijnych w rejonach alarmowych, rozbudowany tam system łączności powinien zapewnić tylko niezbędne minimum potrzeb. W wypadku przedłużenia się czasu przebywania wojsk w tych rejonach, system łączności będzie doskonalony /rozbudowywany w szerszym zakresie/.

Łączność przewodowa tyłów armijnych w rejonach alarmowych może być zorganizowana w następujący sposób.

Kwatermistrzowskie stanowisko dowodzenia armii rozmieszczone będzie w rejonie przewidzianym w planie wyprowadzenia wojsk z garnizonów stałych.^{xxx/} Do tego rejonu już w okresie pokojowym,

x/ Schemat - zał. nr 2.

xx/ Radiostacje, radiolinie.

xxx/ Podobnie rozmieszczone będzie stanowisko dowodzenia armii.

a w każdym razie w okresie poprzedzającym wyprowadzenie wojsk do rejonów alarmowych, doprowadzone będą odpowiednie łącza /patrz schemat/ od węzła łączności sztabu okręgu wojskowego i sztabu armii. Kompania łączności KSD częścią sił rozwinię węzeł łączności na KSD w rejonie alarmowym przyjmując doprowadzone łącza.

Łączność ze sztabem okręgu wojskowego może być zapewniona nie mniej jak w jednym kanale telegraficznym i dwóch telefonicznych. Taka sama ilość łączy może być doprowadzona również ze sztabu armii. Przy czym ze sztabem armii łączność może być zapewniona na łączach bezpośrednich lub przez węzeł łączności sztabu OW. Uzależnione to będzie od możliwości wykorzystania stacjonarnego systemu łączności w okresie poprzedzającym wyjście wojsk i tyłów armijnych do rejonów alarmowych oraz od odległości między SD i KSD armii a sztabem okręgu wojskowego.

W okresie kiedy jednostki tyłowe, znajdując się w rejonach alarmowych, będą jeszcze w stadium mobilizacji i uzupełnień, zajdzie konieczność uzgodnienia wielu spraw nie tylko ze sztabem i kwatermistrzostwem okręgu wojskowego, ale również z głównym Kwatermistrzem WP i kwatermistrzostwem Frontu /w skład którego może wchodzić dana armia/. Łączność dla tych potrzeb będzie w zasadzie utrzymywana przez węzeł łączności sztabu okręgu i sztabu generalnego. Nie wykluczone jest, że mogą być w tym celu wydzielone i doprowadzone do węzła łączności KSD bezpośrednio łącza telefoniczne i telegraficzne.

Z kwatermistrzami podległych związków i oddziałów, łączność /tylko telefoniczna/ utrzymywana jest w zasadzie przez garnizonowe węzły łączności tych związków. Na przykład /patrz schemat - zał. nr 2/ z KSD 5 DZ łączność utrzymywana będzie przez stacje wzmacniakowe KOLNO, JEZIORA, SMOLANY, GRÓDEK i garnizonowy węzeł łączności 5 DZ JANOWO. Z garnizonowego węzła łączności, łącze to jest przedłużone /w okresie pokojowym lub w okresie poprzedzającym wyjście wojsk w rejony alarmowe/ do węzła łączności polowego stanowiska dowodzenia dywizji a stąd do jej KSD.^{x/}

W podobny sposób będzie zapewniona łączność z kwatermistrzami pozostałych związków i oddziałów armii oraz wszystkimi jednostkami tyłowymi. Na przykład ze 187 batalionem samochodowo-transportowym /patrz schemat/ łączność może być utrzymywana przez stacje wzmacniakowe KOLNO, WODOWO, RADLINY, KLONOWO i węzeł
^{x/ Numeracja związków oraz podane miejscowości przyjęto umownie. Chodziło o lepsze wyjaśnienie omawianych zagadnień łączności.}

łączości w garnizonie stałym batalionu, stąd łącze to będzie przedłożone do rejonu alarmowego batalionu.

Ze składami URP, szpitalami wojskowymi i cywilnymi, z których korzystają wojska i tyły armijne do czasu osiągnięcia rejonu wyjściowego, łączność /telefoniczna/ utrzymywana jest w systemie garnizonowych węzłów łączności, oraz sieci telekomunikacyjnej ruchu publicznego. Składy URP, jak również szpitale wojskowe /w zależności od tego komu podlegają w okresie pokojowym/ posiadają łączność bądź to ze sztabem odpowiedniego okręgu wojskowego, bądź też ze sztabem generalnym. A zatem przez węzły łączności wymienionych sztabów, można uzyskać żądane połączenie. Na przykład ze szpitalem wojskowym w m. JODŁOWO /patrz schemat/ łącze może być zestawione w relacji: KSD armii - KOLNO - JEZIORA - SMOLANY - GRÓDEK i do centrali szpitala. Natomiast ze szpitalem wojskowym w m. RUDA, łączność zapewniona jest przez garnizonowy węzeł łączności /4 DZ/. Ze szpitalami miejskimi można uzyskać połączenie w sieci telekomunikacyjnej ruchu publicznego. Każdy szpital miejski posiada połączenie z centralą miejscową ruchu publicznego. Na przykład ze szpitalem miejskim w m. ZARZECZE, łącze może być zestawione w relacji: KOLNO - JEZIORA - GROBLE - miejska centrala telefoniczna w m. ZARZECZE i centrala szpitala. Sprawę tę ułatwia fakt, że w zasadzie każdy garnizonowy węzeł łączności posiada "wyjścia" /połączenia/ z miejską a także między miastami centralą telefoniczną ruchu publicznego /np. garnizonowy węzeł łączności w m. KRASNE - 2 DPanc/. Wykorzystując zatem garnizonowe węzły łączności, można uzyskać połączenie ze szpitalem wojskowym, cywilnym lub innym tego rodzaju zakładem. Sekcja łączności i tajnego dowodzenia sztabu kwatermistrzostwa, musi posiadać szczegółowe dane dotyczące możliwości uzyskania tych połączeń, co winno być uwzględnione w planie łączności tyłów. Dane te otrzyma z oddziału łączności sztabu okręgu wojskowego. Z możliwościami uzyskania tych połączeń winien być zapoznany sztab kwatermistrzostwa armii.

Z wojewódzkimi i powiatowymi sztabami wojskowymi łączność będzie utrzymywana przez węzeł łączności sztabu okręgu wojskowego i garnizonowe węzły łączności a także w sieci telekomunikacyjnej ruchu publicznego.

W wypadku zorganizowania grupy operacyjnej sztabu kwatermistrzostwa armii i wysłania jej do rejonu wyjściowego przed rozpoczęciem przegrupowania jednostek i urządzeń tyłowych armii,

łącność między tą grupą a KSD w rejonie alarmowym zapewniona będzie również na liniach telekomunikacyjnych Ministerstwa Łączności. W tym celu między sztabem okręgu wojskowego a SD armii w rejonie wyjściowym może być zestawione specjalne łącze. Wówczas wykorzystując węzeł łączności sztabu OW i stanowiska dowodzenia armii w rejonie wyjściowym, można uzyskać łączność z grupą operacyjną /patrz schemat/.

W okresie przebywania wojsk i jednostek tyłowych w rejonach alarmowych, należy szeroko stosować styczność osobistą kwatermistrza i oficerów kwatermistrzostwa armii i okręgu wojskowego z dowódcami /szefami/ jednostek tyłowych. W szerokim zakresie należy również wykorzystywać ruchome środki łączności /śmigłowca, samochody/. Przy sztabie armii, sztabie kwatermistrzostwa armii i sztabie okręgu wojskowego a także przy SD i KSD podległych związków, zorganizowane będą składnice meldunkowe. Korespondencja przeznaczona dla kwatermistrzów podległych związków może być przekazywana bezpośrednio na składnicę meldunkową KSD danego związku lub też na składnicę meldunkową stanowiska dowodzenia, a stąd /środkami dywizji/ na składnicę meldunkową KSD /patrz schemat - 4 i 5 DZ/. Dla przesyłania dokumentów mogą być również w tym okresie wykorzystane komórki poczty specjalnej MSW znajdujące się w garnizonach stałych.

Przed opuszczeniem rejonu alarmowego, wszystkie jednostki wojskowe, korzystające z usług komórek poczty specjalnej MSW, powinny się wyrejestrować.

Przesyłki pocztowe /korespondencja jawna i prywatna/ przeznaczone dla jednostek i żołnierzy powinny być adresowane według systemu przyjętego w okresie pokoju. W rejonach alarmowych następuje formowanie wojskowych organów pocztowych, które na odpowiednie zarządzenia rozpoczynają pracę w systemie poczty polowej.

b) Organizacja łączności podczas przegrupowania tyłów armijnych do rejonu wyjściowego.

W czasie przegrupowania wojsk i tyłów armijnych do rejonu wyjściowego, wiele zadań związanych z przegrupowaniem, przejmuje na siebie sztab generalny. Wynika to z faktu, że zarówno sztab armii jak i sztab kwatermistrzostwa armii będą się przegrupowywały równocześnie z podległymi im wojskami. Niezależnie jednak od tego powinna być zapewniona możliwość całkowitego przejścia dowodzenia przez sztab kwatermistrzostwa podległymi jednostkami w dowolnym czasie i miejscu. W związku z tym, sztab kwatermistrzostwa armii będzie musiał angażować pewną ilość etatowych

sił i środków łączności. Będzie to nieuniknione zwłaszcza w warunkach przegrupowania wojsk po wybuchu wojny przy oddziaływaniu nieprzyjaciela i istnieniu dużych zniszczeń w krajowym systemie łączności. Jednocześnie kierownik sekcji łączności i tajnego dowodzenia sztabu kwatermistrzostwa armii powinien przestrzegać zasady utrzymania odpowiedniego odwodu sił i środków łączności, mając na uwadze użycie ich w toku planowanej operacji.

Dla kierowania przegrupowaniem jednostek tyłowych z rejonów alarmowych do rejonu wyjściowego wykorzystuje się środki radiowe, radioliniowe, przewodowe i ruchome. Wybór środków łączności i sposób ich użycia zależą od organizacji przegrupowania i warunków w jakich będzie się ono odbywać. Łączność powinna być przygotowana do czasu wyruszenia jednostek z rejonów alarmowych.

Korzystanie z łączności radiowej - ze względu na konieczność maskowania - będzie ograniczone. Praca na radiostacjach krótkofalowych będzie mogła być prowadzona tylko w wyjątkowych wypadkach. Jest to spowodowane łatwością namierzenia przez nieprzyjaciela radiostacji krótkofalowych.

Znacznie szerzej mogą być wykorzystywane radiostacje ultrakrótkofalowe.

Chociaż środki radiowe będą wykorzystywane w ograniczonym zakresie, to jednak łączność radiowa powinna być w pełni zorganizowana, wychodząc z założenia, że armia może nie dojść do rejonu wyjściowego, a wprowadzenie jej do bitwy może nastąpić z marszu. Stąd konieczność posiadania zorganizowanej łączności umożliwiającej kierowanie pracą kwatermistrzów podległych związków i oddziałów oraz jednostkami tyłowymi armii.^{x/}

Podstawową rolę w zapewnieniu łączności w czasie przegrupowania wojsk i tyłów armijnych powinna spełniać łączność przewodowa organizowana na bazie istniejącej sieci telekomunikacyjnej. Głównym jej zadaniem jest zapewnienie łączności na potrzeby dowodzenia przegrupowanymi związkami taktycznymi i jednostkami tyłowymi armii oraz kontroli i regulacji ruchu. W tym celu istniejącą w pasie przegrupowania armii sieć telekomunikacyjną wykorzystuje się dla zestawienia odpowiednich łączy wzdłuż marszrut, po których przegrupowywane są związki taktyczne i jednostki tyłowe armii oraz w miarę możliwości pomiędzy drogami przemarszu wojsk. Łącza te powinny być doprowadzone bezpośrednio do węzłów łączności sztabu przełożonego i węzłów łączności punktów dowodzenia armii w rejonie alarmowym i w rejonie wyjściowym /jeżeli zawczasu będą zorga-
^{x/} Organizacja łączności radiowej podana jest szczegółowo w rozdziale p.t. "Organizacja łączności w rejonie wyjściowym".

nizowane/. Zgodnie z planem przegrupowania, na trasach przemarszu wojsk, organizuje się posterunki kontrolno-telefoniczne /patrz schemat - zał. nr 2/, które łączy się z garnizonowymi węzłami łączności lub innymi urządzeniami stacjonarnego systemu łączności. Związki taktyczne oraz jednostki tyłowe armii uprzedzone o miejscach rozmieszczenia tych posterunków, wykorzystują je do przekazywania meldunków o przebiegu przegrupowania sztabowi armii, kwatermistrzowi okręgu i armii lub grupie operacyjnej kwatermistrzostwa armii znajdującej się w rejonie wyjściowym. Ponadto przegrupowujące się jednostki tyłowe powinny wykorzystywać zorganizowaną siłami Sztabu Generalnego lub Frontu łączność przewodową komendantów rejonów drogowo-eksploatacyjnych z komendantami dróg w danym rejonie /strefie/ oraz tych ostatnich z posterunkami regulacji ruchu wzdłuż danej drogi przemarszu.

W wypadku ograniczonego czasu lub braku warunków na organizację samodzielnej sieci łączy telefonicznych, nie organizuje się posterunków kontrolno-telefonicznych, a korzysta z istniejących urządzeń łączności /placówek, obiektów/ pracujących w stacjonarnym systemie łączności.

W wypadku, gdy część jednostek tyłowych armii przegrupowuje się transportem kolejowym, tymi jednostkami utrzymuje się za pośrednictwem posterunków kontrolno-telefonicznych, placówek i węzłów telekomunikacyjnych, rozmieszczonych wzdłuż osi marszu sztabu kwatermistrzostwa oraz komend odcinków kolejowych i centralnej dyspozytorni Ministerstwa Komunikacji.

Wzdłuż jednej z marszrut, po której przemieszczać się będzie sztab armii i sztab kwatermistrzostwa, może być zorganizowana /siłami sztabu organizującego przegrupowanie/ oś radioliniowa lub radioliniowo-przewodowa /patrz schemat - zał. nr 2/. Stacje radioliniowe powinny być wyposażone w radiostacje ultrakrótkofalowe. Dowódcy /sztaby/ przegrupowywanych jednostek tyłowych, mogą za pomocą radiostacji UKF włączać się do poszczególnych stacji radioliniowych i w ten sposób przekazywać meldunki do sztabu kwatermistrzostwa armii.

Na przykład 25 bde maszerujący marszrutą nr 4 /patrz schemat/, chcąc zameldować kwatermistrzowi armii o przebiegu marszu, może to uczynić korzystając z punktu kontrolno-telefonicznego w m. KALINOWO. Może również wykorzystać w tym celu radiostację R-105 włączając się na częstotliwość radiostacji UKF znajdującej się przy radiolinii i przekazać potrzebną wiadomość, która

dalej zostanie przekazana drogą radioliniową. W podobny sposób również pozostałe jednostki tyłowe armii mogą meldować o przebiegu marszu.

W zakresie zapewnienia łączności podczas przegrupowania wojsk i tyłów armijnych, bardzo ważną rolę będą spełniać ruchome środki łączności. Należy jednak mieć na uwadze, że w warunkach dużego nasilenia ruchu na poszczególnych marszrutach, przy dużej szybkości kolumn, rozśrodkowaniu sztabów i KSD w kolumnach marszowych - wykorzystanie naziemnych ruchomych środków łączności może być utrudnione. Sztab kwatermistrzostwa armii może wykorzystywać śmigłowce łączności. Ze składu eskadry lotnictwa łącznikowego armii, przy sztabie kwatermistrzostwa powinien znajdować się przynajmniej jeden śmigłowiec oraz jeden przy tej części sztabu kwatermistrzostwa, która zawczasu przejdzie do rejonu wyjściowego. Wykorzystanie śmigłowców umożliwi kontrolę ruchu marszujących kolumn i posiadanie w tym zakresie aktualnych danych. Zakłada się bowiem, że każdy śmigłowiec oprócz pokładowej radiostacji R-800, będzie wyposażony w radiostację R-105 /R-105 PM/, dzięki czemu kwatermistrz /oficer sztabu kwatermistrzostwa/ będzie mógł nawiązać łączność z dowódcą dowolnej jednostki tyłowej.

c/ Organizacja łączności w rejonie wyjściowym.

W rejonie wyjściowym, zakres zadań łączności znacznie wzrasta, gdyż tyły armijne powinny w nim osiągnąć całkowitą gotowość. Organizacja łączności tyłów w tym okresie musi odpowiadać aktualnemu położeniu tyłów armijnych i ich zadaniom w planowanej operacji. Wypływa tu konieczność rozwinięcia pełnego polowego systemu łączności dla potrzeb dowodzenia tyłami.

W rejonie wyjściowym organizuje się i rozwija system łączności środkami radiowymi, radioliniowymi, przewodowymi i ruchomymi.

Istotnego znaczenia w tej sytuacji nabiera umiejętne użycie sił i środków łączności, a także właściwe wykorzystanie stacjonarnego systemu łączności.

System łączności tyłów armijnych organizuje się w oparciu o węzeł łączności KSD armii, węzły łączności podległych jednostek tyłowych, węzły łączności punktów dowodzenia armii i podległych związków i oddziałów oraz w oparciu o stacjonarny system łączności, który może być zawczasu przygotowany do wykorzystania zwłaszcza jeśli rejon wyjściowy zajmowany jest przed wybuchem wojny.

Łączność radiowa^{x/} w rejonie wyjściowym powinna zapewnić możliwość nawiązania i utrzymania łączności z kwatermistrzem sztabu przełożonego, kwatermistrzami podległych związków i oddziałów oraz jednostkami tyłowymi. Zakres wykorzystania środków radiowych uzależniony będzie od aktualnych potrzeb i może być w znacznym stopniu ograniczony, przede wszystkim ze względu na możliwość wykorzystania w tym okresie środków przewodowych i ruchomych. W rejonie wyjściowym praca radiostacji na nadawanie powinna być w dalszym ciągu zabroniona, co spowodowane jest możliwością prowadzenia przez nieprzyjaciela nasłuchu, namiaru i rozpoznania systemu łączności i ugrupowania armii.

Organizacja łączności radiowej sztabu kwatermistrzostwa armii z przełożonym uzależniona będzie głównie od tego w czym podporządkowaniu znajduje się armia.

Jeśli w toku przegrupowania armia znajduje się w podporządkowaniu Naczelnego Dowództwa /Sztabu Generalnego/, a po przegrupowaniu zostanie podporządkowana dowództwu Frontu, wówczas może być zorganizowana sieć radiowa Sztabu Generalnego w składzie^{xx/}: Sztab Generalny, sztab odnośnego okręgu wojskowego, sztab danej armii i sztab kwatermistrzostwa armii. Sieć ta zapewnia /w razie potrzeby/ utrzymanie łączności z głównym Kwatermistrzem WP i kwatermistrzostwem okręgu wojskowego. Nie wykluczone jest, że może być w tym celu zorganizowana sieć radiowa głównego kwatermistrzostwa.

W wypadku gdy armia będzie podporządkowana dowództwu Frontu jeszcze przed rozpoczęciem przegrupowania, może być zorganizowany kierunek radiowy między kwatermistrzem danego Frontu a kwatermistrzem przegrupowywanej armii.^{xxx/} Łączność ta może być również zapewniona w sieci radiowej w skład której wejdą również radiostacje kwatermistrzów pozostałych armii, wchodzących w skład danego Frontu. Sposób ten będzie stosowany najczęściej, przy zapewnieniu możliwości "wyprowadzenia" /na ustalony sygnał/ dowolnego korespondenta do pracy na kierunek radiowy. W tym celu w sztabie kwatermistrzostwa Frontu, wydzielona jest dodatkowo jedna radiostacja.^{xxxx/}

- x/ Schemat - załącznik nr 1.
xx/ Sieć rad. nr 2.
xxx/ Kier. rad. nr 3.
xxxx/ Sieć rad. nr 4 i 5.

✓ Dla łączności sztabu kwatermistrzostwa ze sztabem armii przewiduje się organizację kierunku radiowego. Na kierunku tym, może również pracować radiostacja grupy operacyjnej sztabu kwatermistrzostwa. Ze sztabem armii, łączność może być rozwiązana jeszcze w inny sposób. Może być zorganizowana sieć radiowa punktów dowodzenia armii, w skład której wejdą radiostacje: SD, KSD, WSD /w wypadku jego organizowania/ i grupy operacyjnej kwatermistrzostwa /do czasu przybycia sztabu kwatermistrzostwa do rejonu wyjściowego/.^{x/} W wypadku konieczności prowadzenia rozmowy przez dowódcę /szefa sztabu/ tylko z kwatermistrzem, radiostacja jego może być wyprowadzona do pracy, na kierunek radiowy.^{xx/} W tym wypadku można nie organizować oddzielnego kierunku między SD a KSD armii.

✓ Łączność kwatermistrza armii z kwatermistrzami podległych związków i oddziałów może być zorganizowana w następujący sposób:^{xxx/}

- ✓ - jedna sieć radiowa dla łączności z kwatermistrzami podległych związków ogólnowojskowych /DZ, DPanc/ z możliwością wyprowadzenia dowolnego korespondenta do pracy na kierunek radiowy. W tym celu na KSD armii winna być przydzielona dodatkowo jedna radiostacja. Przejście danego korespondenta do pracy na kierunek radiowy odbywa się na ustalony zawczasu /lub doraźnie wg tabeli rozmów radiotelegrafisty/ sygnał i przekazany mu w sieci radiowej. Radiostacja danego korespondenta po zakończeniu pracy na kierunku przechodzi z powrotem do pracy w sieci;
- ✓ - druga sieć radiowa może być zorganizowana dla łączności z kwatermistrzami armijnych związków specjalnych /BROT, ABAA, paplot i inne/;
- ✓ - trzecia sieć radiowa może być zorganizowana dla łączności z kwatermistrzami przydzielonych związków /oddziałów/ specjalnych. Sieć ta będzie oczywiście zorganizowana dopiero z chwilą wzmocnienia armii tymi związkami. Może być ona również nie organizowana a radiostacje kwatermistrzów przydzielonych związków mogą być włączone do omówionych poprzednio dwóch sieci radiowych. Uzależnione to będzie od ilości przydzielonych związków.

x/ ~~Sieć~~ rad. nr 6.

xx/ Klasa radiowy nr 7.

xxx/ Sieć radiowa nr 11, 12, 14, 15.

Grupa operacyjna sztabu kwatermistrzostwa znajdująca się w rejonie wyjściowym winna posiadać dane sieci radiowych kwatermistrzostwa wydzieloną radiostację, byw razie potrzeby mogła się włączyć do dowolnej sieci w celu przekazania odpowiednich rozkazów /zarządzeń/.

Z szefostwem RBA łączność winna być zorganizowana na kierunku radiowym^{x/} lub też może być utrzymywana w jednej z omówionych wyżej sieci radiowych kwatermistrza. Najcelowiej jest radiostację szefostwa RBA włączyć do sieci radiowej, w której pracują kwatermistrze podległych związków i oddziałów.^{xx/} Dzięki temu, istnieje możliwość wymiany informacji /w razie potrzeby/ między szefostwami RBA a kwatermistrzami podległych związków - odnośnie dowozu środków materiałowych z polowych składów armii do punktów zaopatrywania dywizji /lub innych/. Praca tej radiostacji w pozostałych dwóch sieciach kwatermistrza armii może odbywać się "seansami". Sposób pracy "seansami" polega na tym, że radiostacja RBA pracuje w danej sieci w ustalonych zawczasu godzinach. Jednak w razie potrzeby /za zezwoleniem radiostacji kwatermistrza/ może ona rozpocząć pracę w dowolnym czasie.

W przewidywaniu podziału RBA w toku operacji na części /w celu zabezpieczenia pod względem materiałowym poszczególnych kierunków działań/ lub wydzielenia "czołówki" /czołówek/, wówczas należy organizować dodatkowo sieć radiową, przydzielając kierownictwu poszczególnych części RBA /czołówek/ radiostacje.^{xxx/}

W sieci tej powinna również pracować radiostacja szefostwa RBA. Jeżeli ze składu RBA wydzielona będzie tylko jedna "czołówka", wówczas radiostacja jej może być włączona do jednej z sieci radiowych kwatermistrza. Jeżeli natomiast niezbędne środki materiałowe załadowane na transport będą włączone do kolumn DPZ, wówczas odpada konieczność organizowania bezpośredniej łączności z nimi ze względu na to, że kwatermistrz armii posiada bezpośrednią łączność z kwatermistrem każdej dywizji, przez których można przekazać potrzebne zarządzenia /rozkazy/ pododdziałom armijnym włączonym w skład kolumny DPZ danej dywizji.

W celu zapewnienia szefowi RBA kierowania pracą podległych składów, przewiduje się organizację sieci radiowej szefa RBA /na radiostacjach UKF/ z najważniejszymi składami polowymi /amunicji, żywności, MPS/^{xxxx/}

- x/ Kier. rad. nr 16.
xx/ Sieć radiowa nr 11.
xxx/ Sieć radiowa nr 13.
xxxx/ Sieć radiowa nr 17.

Pracą jednostek transportowych /bataliony samochodowo-transportowe, batalion dowozu MPS/ oraz drogowych /bataliony drogowo-eksploatacyjne/ kieruje w zasadzie oddział komunikacji wojskowej. W celu zapewnienia sprawnego kierowania pracą tych oddziałów, organizuje się z zasady sieć radiową, w skład której wchodzi radiostacje: x/ oddziału komunikacji wojskowej oraz dowódców wymienionych oddziałów. W wypadku, gdy tyły armijne bazować będą na sieci kolejowej, względnie będą wykorzystywać transport wodny śródlądowy, wówczas do sieci tej mogą wchodzić jeszcze radiostacje komendantów wojskowych rejonów /stacji/ przeładunkowych i komendantów wojskowych portów /przystani wodnych/.

Organizowanie łączności z komendantami wojskowymi stacji przeładunkowych /przystani wodnych/ uzależnione będzie od ilości posiadanych środków. Najczęściej sprawa ta rozwiązywana będzie w ten sposób, że sztab kwatermistrzostwa Frontu powiadomi kwatermistrzostwo armii z jakiej stacji wyładowniczej /przeładunkowej/ należy pobrać środki materiałowe. Dalsze rozkazy w tym kierunku będą przekazane odnośnym pododdziałom przez sztab kwatermistrzostwa armii /lub szefostwo RBA/, przez wykorzystanie w tym celu łączności /radiowej lub przewodowej/, jaką posiada kwatermistrzostwo armii z tymi pododdziałami. Podobnie rzecz ma się i w przypadku korzystania z przystani wodnych.

Organizacja łączności dla potrzeb regulacji ruchu na armijnych drogach samochodowych, uzależniona jest od organizacji regulacji ruchu i eksploatacji dróg. Jeżeli strefa armii podzielona jest na rejon drogowo-eksploatacyjne /strefy/ oraz wyznaczona jest służba dyspozytorska do kierowania regulacją ruchu na armijnych drogach samochodowych, wówczas dla każdego rejonu drogowo-eksploatacyjnego organizuje się oddzielną sieć radiową w składzie: xx/ radiostacja służby dyspozytorskiej, dowódcy batalionu drogowo-eksploatacyjnego /jako komendanta rejonu drogowo-eksploatacyjnego/, dowódców kompanii regulacji ruchu i dowódcy kompanii drogowo-mostowej. Każdy z dowódców kompanii regulacji ruchu, dla kierowania ruchem na wyznaczonym mu odcinku drogi posiada własną sieć radiową, w której pracują radiostacje: xxx/ dowódcy kompanii, dowódców

- x/ Sieć radiowa nr 9.
xx/ Sieć radiowa nr 20. ✓
xxx/ Sieć radiowa nr 21. ✓

plutonów regulacji ruchu oraz punktów dyspozytorskich. Z kolei każdy z dowódców plutonów regulacji ruchu posiada własną sieć radiową, w której pracują radiostacje /UKF/: dowódcy plutonu oraz posterunków regulacji ruchu.^{x/}

Tak zorganizowana łączność regulacji ruchu, pozwala na przekazanie rozkazu /zarządzenia/ ze sztabu kwatermistrzostwa armii do pododdziału samochodowo-transportowego lub dowozu MPS w dowolnym czasie na trasie jego przemarszu /patrz schemat/. Oczywiście dowódcy batalionów samochodowo-transportowych, dowozu MPS, dowódcy kompanii tych batalionów, powinni znać dane sieci radiowych regulacji ruchu i odwrotnie, posterunki regulacji powinny znać dane sieci radiowych wymienionych pododdziałów.

Jeżeli rejonów drogowo-eksploatacyjnych nie wyznacza się, wówczas dla każdej armijnej drogi samochodowej organizuje się oddzieloną sieć radiową komendanta ADS i dwie - trzy sieci radiowe komendantów odcinków drogowych każdej ADS.

Każdy z dowódców batalionów samochodowo-transportowych i batalionu dowozu MPS, posiada własną sieć radiową dla łączności z dowódcami kompanii.^{xx/}

W celu zapewnienia szefowi służby zdrowia armii sprawnego kierowania ewakuacją medyczną ze związków taktycznych i oddziałów armii do bazy szpitalnej Frontu, zachodzi konieczność zapewnienia mu łączności z szefostwem bazy szpitalnej Frontu /zgrupowania bazy szpitalnej Frontu/ i dywizyjnymi punktami medycznymi oraz /jeżeli są rozwinięte/ batalionami medycznego wzmocnienia.

Z szefem służby zdrowia Frontu, wykorzystana będzie łączność jaką posiada sztab kwatermistrzostwa armii z kwatermistrzostwem Frontu. Natomiast z bazą szpitalną Frontu /zgrupowaniem/ łączność może być zapewniona w ten sposób, że radiostacja bazy szpitalnej Frontu będzie włączona do sieci radiowej szefa służby zdrowia armii^{xxx/} lub też radiostacja szefa służby zdrowia armii będzie włączać się /w razie potrzeby/ do sieci radiowej szefa służby zdrowia Frontu. Łączność ta może być również zapewniona na kierunku radiowym. Każdorazowo będzie to uzależnione od posiadanych środków i aktualnych potrzeb.

-
- x/ Sieć radiowa nr 22.
 - xx/ Sieć radiowa nr 23, 24.
 - xxx/ Sieć radiowa nr 18.

V Dla łączności z batalionami medycznego wzmocnienia pozostającymi w odwodzie medycznym, batalionem przeciwepidemicznym, kompanią samochodów sanitarnych, mogą być zorganizowane jedna-dwie sieci radiowe. Uzależnione to będzie od ilości tych pododdziałów.^{x/}

Z szefami służby zdrowia podległych związków taktycznych, wykorzystać należy łączność, jaką posiada kwatermistrz armii z kwatermistrzami tych związków.

W Przyjmowanie sygnałów powiadamiania w toku przegrupowania zapewnia się przez wydzielenie odbiornika radiowego do sieci radiowych powiadamiania odnośnych korpusów obrony powietrznej kraju. Natomiast z chwilą rozwinięcia armijnego posterunku radiotechnicznego /w rejonie wyjściowym i w toku operacji/, w sieci radiowej powiadamiania armii.^{xx/}

Przekazywanie sygnałów ostrzegania do podległych jednostek tyłowych odbywa się we wszystkich zorganizowanych sieciach radiowych.

RCO Opisaną wyżej łączność sztabu kwatermistrzostwa armii zapewnia się przez wykorzystanie oddzielnych radiostacji oraz radiowego centrum odbiorczego /RCO/ rozmieszczonego na KSD i współpracującego z 2 - 3 nadajnikami. Praca w systemie RCO polega na tym, że odbiorniki radiowe RCO prowadzą stały nasłuch w określonych sieciach radiowych, natomiast dla przekazania wiadomości wykorzystuje się jeden z wolnych nadajników. Sterowanie nadajnikami odbywa się zdalnie.

Łączność radiowa według omówionych wyżej sposobów, może być zorganizowana dopiero po zorganizowaniu tyłów armijnych, co nastąpi w zasadzie w rejonie wyjściowym do działań i będzie aktualne na okres prowadzenia operacji zaczepnej.

W Łączność przewodowa^{xxx/} organizowana jest w zasadzie w oparciu o system łączności armii i Frontu przy maksymalnym wykorzystaniu istniejącej stacjonarnej sieci telekomunikacyjnej, o ile sieć ta nie została zniszczona lub poważnie uszkodzona. W związku z tym, przy rozmieszczaniu punktów dowodzenia pododdziałów tyłowych należy brać pod uwagę istniejące stacjonarne urządzenia łączności /stacje wzmacniakowe i inne urządzenia/, do których

x/ Sieć radiowa nr 18.

xx/ Sieć radiowa nr 10.

xxx/ Schem.zak. nr 3.

najszybciej można "podłączyć" daną jednostkę co przyspieszy termin nawiązania łączności. O miejscu rozmieszczenia tych urządzeń, kierownik sekcji łączności i tajnego dowodzenia powinien poinformować we właściwym czasie jednostki tyłowe, które z tych urządzeń mają korzystać. Kable polowe mogą być stosowane wówczas, gdy odległość od KSD armii do jednostek tyłowych nie przekracza 5-10 km.

Sztab kwatermistrzostwa armii może mieć zorganizowaną łączność przewodową w następujący sposób:

- z kwatermistrzostwem Frontu - na kierunku łączności, najczęściej w oparciu o kabel doziemny /lub linie stałe/ oraz stacje wzmacniakowe sieci telekomunikacyjnej. Na kierunku tym zapewnia się 4-5 łączy telefonicznych i 2 - 3 telegraficzne wykorzystując urządzenia telefonii i telegrafii wielokrotnej. Oprócz tego, łączność z kwatermistrzostwem Frontu może być utrzymana drogą pośrednią przez węzeł łączności sztabu armii i Frontu;
- ze sztabem armii i szefostwem RBA, łączność może być organizowana w analogiczny sposób, z tym, że odpowiedzialność za łączność na tych kierunkach ponoszą szef oddziału łączności sztabu armii i kierownik sekcji łączności i tajnego dowodzenia sztabu kwatermistrzostwa armii. Kierunek łączności SD armii - KSD może być również budowany siłami i środkami armijnych liniowych pododdziałów łączności, zwłaszcza kiedy istnieją trudności w wykorzystaniu miejscowych linii łączności. Na kierunku tym zapewnia się do czterech łączy telefonicznych i 1 - 2 telegraficzne;
- dla łączności z szefostwem RBA z reguły wykorzystuje się miejscowe linie i urządzenia łączności.^{x/} Mogą być również wykorzystane w tym celu urządzenia łączności armii i Frontu /np. pomocnicze węzły łączności/. Do jednego z tych urządzeń /stacjonarnego lub polowego - wskazanego przez kierownika sekcji łączności i tajnego dowodzenia/, szefostwo RBA winno się podłączyć własnymi środkami. Na kierunku tym zapewnia się 1-2 łączy telefoniczne i 1 telegraficzne;
- łączność KSD podległych związków /oddziałów/ utrzymuje się z zasady poprzez węzły łączności SD armii i dywizji;
- z pozostałymi jednostkami tyłowymi, jak również bazą szpitalną Frontu /zgrupowaniem/ rozmieszczoną na kierunku działania danej armii, łączność zapewnia się z reguły tylko telefoniczną/ według opisanych wyżej sposobów a głównie poprzez wykorzystanie stacjonarnego systemu łączności.

x/ Patrz schemat załącznik nr 3 i 4.

Łączność szefostwa RBA ze składami polowymi oraz pododdziałami transportowymi zapewnia się siłami i środkami plutonu łączności szefostwa RBA oraz siłami pododdziałów łączności batalionów samochodowo-transportowych i batalionu dowozu MPS. Zarządzenia dotyczące organizacji łączności w rejonie RBA wydaje szef RBA.

Przy szefostwie RBA rozwija się węzeł łączności, od którego buduje się /kablem polowym/ kierunki do SD batalionów a stąd do poszczególnych składów lub dowódców kompanii transportowych /dowozu MPS/ transportujących dane składy. Na wszystkich wymienionych kierunkach zapewnia się tylko łączność telefoniczną.^{x/}

W rejonie wyjściowym, zachodzi również potrzeba utrzymania łączności z wojskowymi szpitalami stałymi, szpitalami cywilnymi, składami OW i URP oraz odnośnymi komitetami obrony /sztabami wojskowymi tych komitetów/. Łączność tę /tylko telefoniczną/ utrzymuje się również przez wykorzystanie stacjonarnego systemu łączności. W tym celu węzeł łączności KSD armii musi mieć połączenia /"wyjścia"/ z miejscowymi lub międzymiastowymi centralami telefonicznymi lub garnizonowymi węzłami łączności. Mając połączenie z systemem stacjonarnym, można uzyskać łączność z dowolnym szpitalem /zakładem leczniczym/ stałym, składem OW, URP, komitetem obrony lub jego sztabem wojskowym.

Łączność radioliniowa^{xx/} w rejonie wyjściowym rozwijana będzie zależnie od posiadanych środków i możliwości natychmiastowego ich użycia w toku operacji zaczepnej. Środki radioliniowe mogą być przegrupowane do rejonu wyjściowego wcześniej tzn. wraz z grupą operacyjną sztabu kwatermistrzostwa i częścią kompanii łączności KSD, która została tu wysłana w celu rozwinięcia węzła łączności i zapewnienia niezbędnej łączności grupie operacyjnej.

Kompania łączności KSD posiadającymi środkami może zapewnić łączność ze sztabem armii, szefostwem RBA i KSD jednej - dwóch dywizji pierwszego rzutu /działających na kierunku głównego uderzenia/, łączność tę organizuje się z reguły na kierunkach.

Na kierunku z kwatermistrzostwem Frontu i sztabem armii będą wykorzystane dwa łącza telefoniczne i jedno-dwa telegraficzne. Na kierunku z szefostwem RBA będą wykorzystane 2 - łącza telefoniczne i 1 telegraficzne, natomiast na kierunkach z KSD dywizji tylko 1 łącza telefoniczne /w składzie węzła łączności KSD dywizji brak dotąd aparatury telegraficznej/.

x/ Schemat - załącznik nr 4.

xx/ Schemat - zał. nr 3.

Łączność radioliniowa na kierunku z kwatermistrzostwem Frontu będzie z reguły zapewniona siłami i środkami Frontu.

W rejonie wyjściowym, oprócz łączności przewodowej /jako podstawowego środka łączności/, w szerokim zakresie wykorzystuje się ruchome środki łączności.

Łączność organizowana za pomocą środków ruchomych winna zapewnić wymianę dokumentów bojowych między kwatermistrzostwem armii, a kwatermistrzostwem Frontu, sztabem armii, szefostwem RBA, KSD podległych związków /oddziałów/ oraz dowódcami /sztabami jednostek /oddziałów/ tyłowych.

Wymiana dokumentów bojowych i kierowanie pracą środków ruchomych odbywa się za pośrednictwem składnicy meldunkowej organizowanej przy KSD armii oraz pomocniczej składnicy meldunkowej organizowanej przy szefostwie RBA.

Dla bazowania i lądowania samolotów łączności /śmigłowców/, urządza się w pobliżu KSD armii /1 - 3 km/ lądowisko, do którego doprowadza się linię telefoniczną z węzła łączności KSD.

Z KSD armii organizuje się następującą łączność środkami ruchomymi:

- z kwatermistrzostwem Frontu - za pomocą samolotu /śmigłowca/ łączności;
- ze sztabem armii - najczęściej samochodem;
- z szefostwem RBA - samochodem lub śmigłowcem;
- z KSD podległych związków /oddziałów/ - z reguły śmigłowcami łączności, a niekiedy /z bliżej rozmieszczonymi/ samochodami;
- z pozostałymi jednostkami tyłowymi - najczęściej za pomocą samochodów i motocykli, przy czym z reguły systemem marszrut określonych.

Biorąc pod uwagę potrzeby w zakresie zapewnienia łączności środkami ruchomymi, kwatermistrzowska składnica meldunkowa powinna być wyposażona w następującą ilość i rodzaj środków ruchomych:

- 1 samolot łączności;
- 1-2 śmigłowce łączności;
- 3 samochody osobowo-terenowe;
- 2-3 motocykle.

a/ Organizacja łączności w toku operacji.

W toku operacji, podstawowym środkiem dowodzenia tyłami jest radio. Organizacja łączności radiowej w istocie swej pozostanie taka jak opisano w poprzednim rozdziale. Niemniej jednak wystąpić mogą zmiany w składzie poszczególnych sieci radiowych, które będą powstawały na skutek zmian w składzie organizacyjnym armii w zależności od rozwoju operacji. Niektóre związki taktyczne mogą być podporządkowane w toku operacji innym armiom lub odejść w podporządkowanie Frontu, jak również danej armii mogą być podporządkowane związki taktyczne z innych armii lub z odwodu Frontu /Naczelnego Dowództwa/. Również w organizacji tyłów mogą nastąpić zmiany spowodowane rozwojem operacji. Wszystko to może powodować konieczność reorganizacji niektórych sieci radiowych względnie organizowanie nowych sieci lub kierunków radiowych.

W związku z tym, kierownik sekcji łączności i tajnego dowodzenia sztabu kwatermistrzostwa armii winien być zorientowany w aktualnej sytuacji taktyczno-operacyjnej i tylowej. W tym celu winien ściśle współpracować z szefami oddziałów i służb kwatermistrzostwa oraz oddziałem łączności sztabu armii, ażeby zachodzące zmiany uwzględnić natychmiast w organizacji łączności.

W toku operacji istotnego znaczenia w utrzymaniu łączności /przede wszystkim z kwatermistrzostwem Frontu/, sztabem armii i szefostwem ruchomej bazy armii/ nabiera łączność radioliniowa. W ślad za przesuwanym się KSD armii wydłużany jest kierunek radioliniowy dla łączności z KSB Frontu budowany siłami i środkami Frontu. W wypadku gdyby z różnych względów kierunek ten nie był rozwijany, łączność z KSD Frontu /oprócz bezpośredniej łączności radiowej/ utrzymywana może być drogą pośrednią przez sztab armii, bowiem dla łączności ze sztabem armii napewno będzie rozwijany kierunek radioliniowy.

Ze sztabem armii, łączność utrzymywana będzie na linii łączności. Po obu zmianie SD i KSD armii z reguły rozwijana będzie radioliniowa /względnie radioliniowo-przewodowa/ linia łączności.

Stacje pośrednie /w razie potrzeby/ między SD a KSD wydziela szef oddziału łączności sztabu armii. Z szefostwem RBA i KSD dywizji pierwszego rzutu /działających na kierunku głównego uderzenia/ łączność radioliniowa w toku operacji utrzymywana będzie na kierunkach. Wykorzystywane będą w zasadzie tylko łącza telefoniczne. Łączność telegraficzna na kierunkach radioliniowych w toku

operacji może ewentualnie być utrzymywana z kwatermistrzostwem Frontu i sztabem armii. Zależć to będzie od konkretnych potrzeb.

Wykorzystanie łączności przewodowej w toku operacji będzie minimalne. Zakres jej wykorzystania dyktuje przede wszystkim tempo działań. Liniowe pododdziały łączności armii nie będą w stanie jej rozwijać, chociaż nie należy rezygnować z organizowania łączności przewodowej jeśli istnieją sprzyjające warunki.

Zakres wykorzystania łączności przewodowej uzależniony będzie jeszcze od stanu istniejących w strefie tyłów armii stałych linii i urządzeń łączności. W pewnym stopniu mogą być wykorzystane linie i urządzenia łączności rozwijane siłami i środkami Frontu. Dane o możliwościach wykorzystania zarówno miejscowych jak i Frontowych linii i urządzeń łączności, kierownik sekcji łączności i tajnego dowodzenia winien otrzymać od szefa oddziału łączności sztabu armii. Winien też występować do niego z konkretnymi propozycjami w tym zakresie. W tym celu kierownik sekcji łączności i tajnego dowodzenia powinien wszystkimi dostępnymi środkami /niezależnie od tego, że czyni to szef oddziału łączności sztabu armii/ prowadzić rozpoznanie terenu z punktu widzenia łączności.

W toku operacji w szerokim zakresie wykorzystywać należy ruchome środki łączności, przede wszystkim samoloty i śmigłowce. Samoloty należy wykorzystywać dla łączności z kwatermistrzostwem Frontu, natomiast śmigłowce dla łączności z KSD dywizji i sztabem armii, samochody i motocykle - z bliżej rozmieszczonymi jednostkami /oddziałami/ tyłowymi.

W celach łączności wykorzystywać również należy transport samochodowy pracujący w systemie dowozu i ewakuacji. W miarę możliwości stosować styczność osobistą kwatermistrzostwa i oficerów kwatermistrzostwa z kwatermistrzami podległych związków i oddziałów oraz z dowódcami jednostek tyłowych. Przy KSD winna być stale rozwinięta składnica meldunkowa przesuwająca się razem z nim lub też rzutami, w zależności od sposobu przejścia sztabu kwatermistrzowskiego armii w nowy rejon KSD.

Z a k o ń c z e n i e

Przedstawione sposoby organizacji łączności nie mogą być traktowane jako jedyne. Organizacja łączności w każdym wypadku musi odpowiadać konkretnym warunkom pracy i zadań tyłów oraz opierać się na realnych możliwościach.

Trudne warunki dowodzenia tyłami wymagają właściwej - dostosowanej do zadań tyłów i warunków prowadzenia operacji -

organizacji łączności.

Ciągłość działania systemu łączności tyłów armii zależy w dużym stopniu od właściwego kierowania łącznością przez kwatermistrza armii, jego szefa sztabu oraz ścisłej współpracy kierownika sekcji łączności i tajnego dowodzenia ze sztabem kwatermistrzostwa oraz oddziałem łączności sztabu armii.

Załączniki:

1. Schemat łączności radiowej.
2. Schemat łączności przewodowej w rejonach alarmowych i w toku przegrupowania.
3. Schemat łączności radioliniowej, przewodowej i środkami ruchomymi w rejonie wyjściowym i w toku operacji.
4. Schemat łączności przewodowej szefostwa RBA.

Wykorzystane materiały:

1. Gen.bryg. M. Matwijewicz - Zasady organizacji i pracy tyłów armii" M.W. nr 2/1962r.
2. "Organizacja i praca tyłów operacyjnych z uwzględnieniem początkowego okresu wojny". Biuletyn Informacyjny nr 1/57/ luty 1963r.
3. "Organizacja łączności w operacji zaczepnej armii w początkowym okresie wojny" Biuletyn Informacyjny nr 6/62/ grudzień 1962r.
4. Pk dypl. Cz. Roman "Organizacja łączności w armii pancernej" Pk dypl. St. Lewandowski wyd. ASG 1962r.
5. Ppłk dypl. W. Kanarek "Zasady organizacji łączności kwatermistrzostwa armii ogólnowojskowej we współczesnych operacjach". M.W. nr 2/62/.
6. Ppłk dypl. Władysław Filar "Ogólne zasady materiałowego i medycznego zabezpieczenia wojsk armii w operacji zaczepnej". Wyd. ASG 1963r.
7. Ppłk dypl. Władysław Jakubisiak - "Struktura organizacyjna tyłów armijnych, ich zadania, przeznaczenie i możliwości /z uwzględnieniem teorii struktur organizacyjnych/" Wyd. ASG 1964r.

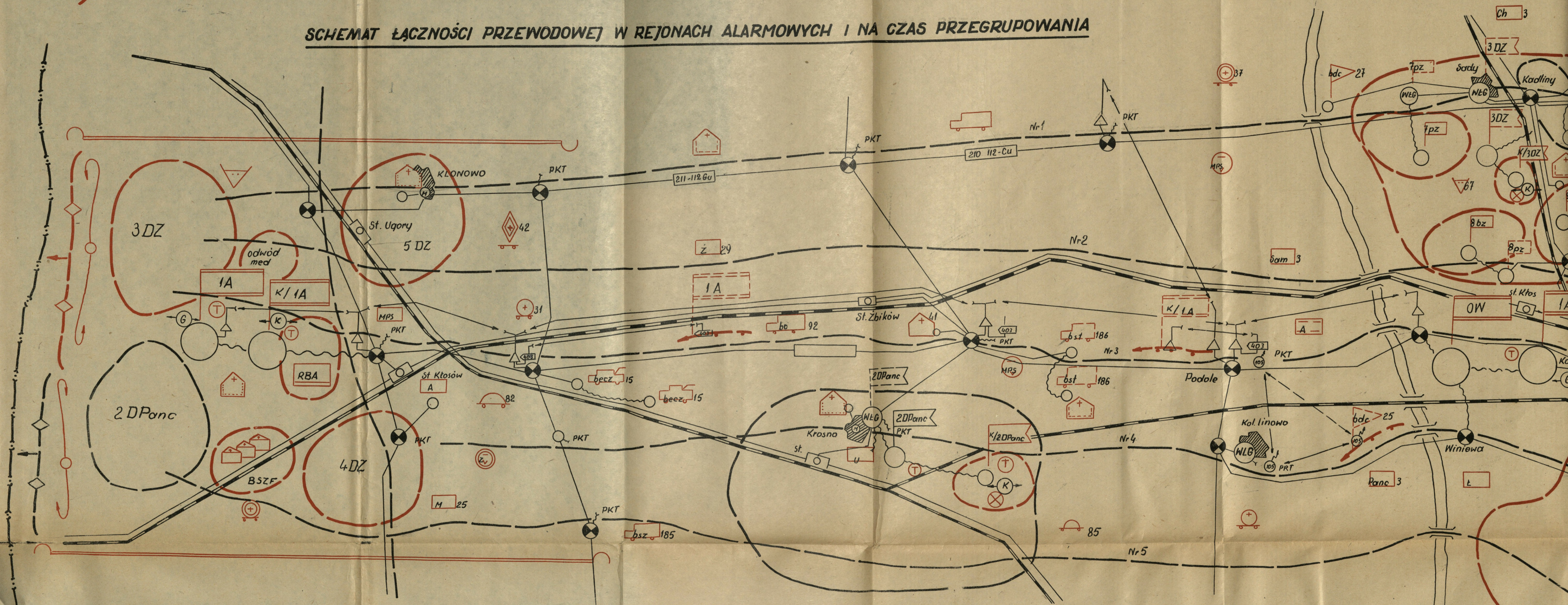
OPRACOWAŁ:
ZASTĘPCA SZEFĄ KATEDRY WOJSK
ŁĄCZNOŚCI

/-/ płk dr M. GEŻETA

Wykonano w 50 egz.

Wz. nr 1-50 bibl. tajna
Wyk. płk dr Geżeta
Druk. On, dn. 14.12.64r.
Nr ks. 03296/WW

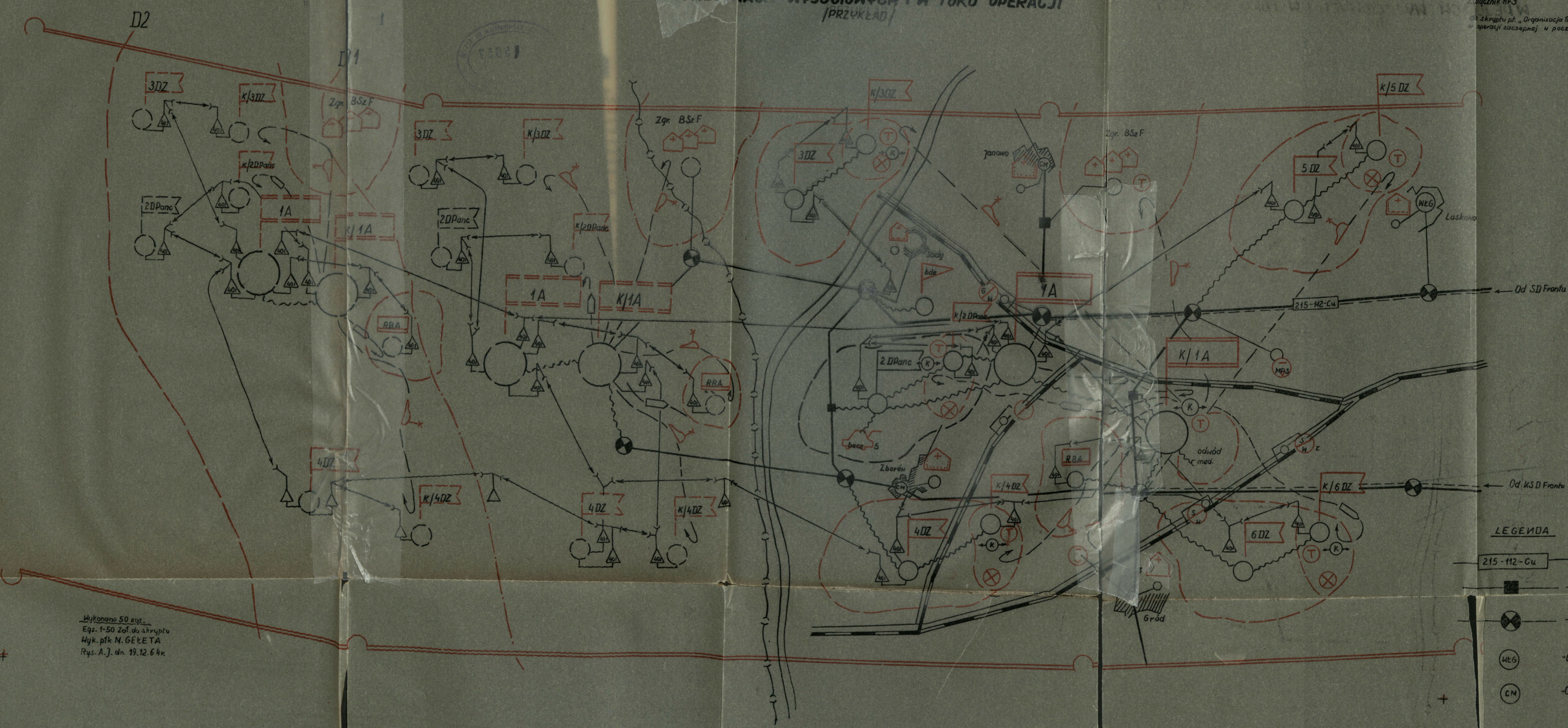
SCHEMAT ŁĄCZNOŚCI PRZEWODOWEJ W REJONACH ALARMOWYCH I NA CZAS PRZEGRUPOWANIA

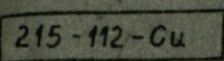

Wykonano 50 egz.
Egz. Nr. 1-50 Bibliot. tajna
ref. pl. M. BEBETA

**SCHEMAT ŁĄCZNOŚCI RADIOWO-PRZEWODOWEJ TYŁÓW ARMIJNYCH
W REJONACH WYJŚCIOWYCH I W TOKU OPERACJI
(PRZYKŁAD)**

Opis: Pr. 1-50
Sz. Ks. 03299/WH
Załącznik nr 3
Do skryptu pt. „Organizacja łączności tyłów armijnych
w operacji zaczepnej i poszczególnym okresie wojny”

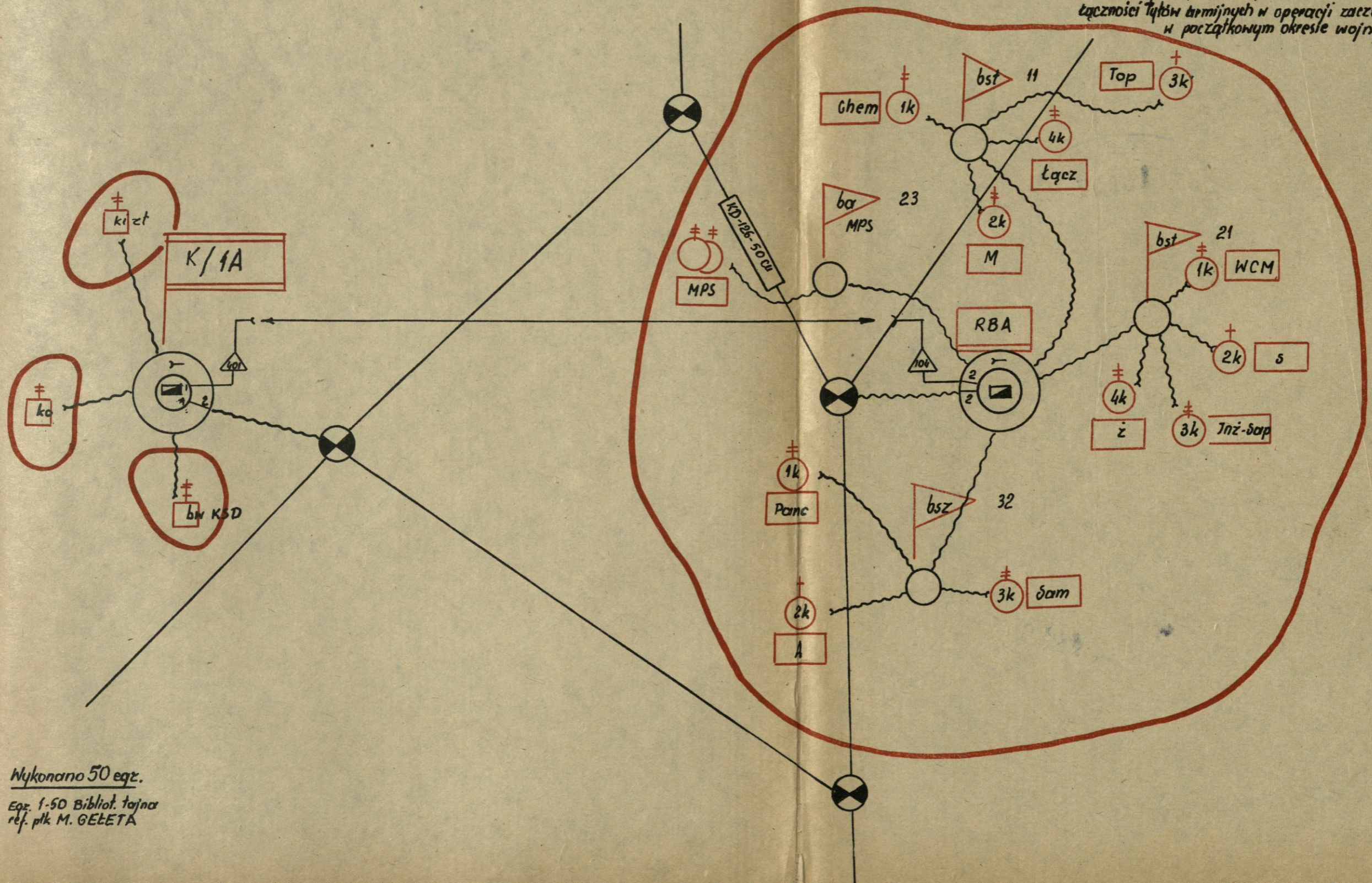
- LEGENDA**
- - Kabel dalekosiężny nr. 215, par 112, miedziany.
 - - Przełącznica kierunkowa
 - - Stacja uzmacniająca (z obsługą)
 - - Garnizonowy węzeł łączności
 - - Centrala miejska

SCHEMAT ŁĄCZNOŚCI PRZEWODOWEJ SZEFOSTWA RUCHOMEJ BAZY ARMII

TAJNE

Exz. Nr.
Nr. Ks 03298/NW

Załącznik nr 4. do skryptu pł. „Organizacja łączności tyłów armijnych w operacji zaczepnej w początkowym okresie wojny”

Wykonano 50 egz.

Exz. 1-50 Bibliot. tajna
ref. płk M. GELETA